

# KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY  
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p><b>Predplatná cena :</b>          Na celý rok — — 4 koruny — hal.          Na pol roka — — 2 „ — „          Na štvrt' roka — — 1 „ — „  <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p><b>Zodpovedný redaktor :</b>  <b>Dr. ALEXANDER ERNSZT,</b>          páp. komorník.  <b>Majiteľ' a vydavateľ' :</b>  <b>JÁN MOLNÁR.</b></p>	<p><b>Redakcia a vydavateľ'stvo :</b>          Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.  <i>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin          ohlasy a náhodné reklamácie. Cený ohlasov dľa tarify.          Rukopisy sa nazpak nedávajú.</i></p>
---	---	--

## Pápež Benedikt XV.

ku vojnu vedúcim národom a moc-  
 nárom.

Keď bez našich zásluh k tomu sme boli povolani, aby na tróne apoštolskom následníkom sme boli mimoriadne milostného života Pápeža Piusa X., ktorého svätý a dobročinný život ukrátila krátko predtým v Europe vypuknutá bratov vraždiaca vojna, krvavé bojištia dali nám pocítiť boľasti toho otca, ktorého dom spustošil a vymretým učinil zúriaci víchor. A keď nevýslovnou boľastou myslíme na našich synov, ktorých zavraždili na tisíce, láskou Krista preniknuté srdce naše naplnily všetky žiale matiek a pred časom ovdovených a sirôt, ako aj otcovského vedenia pred časom pozbavených dietok nevyslovné trpkosti. Tá sústrasť ktorú cítime s útrapami nepočetných rodín a povedomie tej povinnosti, ktorá naložená je nám následkom vznešenej misie pokoja a lásky, povzbudila nás ku tomu pevnému rozhodnutiu, abysme celú účinnosť našu a celú moc našu, vynaložili k upokojeniu vojny vedúcich národov. Toto aj slávnostne slubujeme Vykupiteľovi, ktorý cenou krve svojej vykúpiť chcel všetkých bratov svojich a len pokoj a láska natchly nám tie prvé slová, ktoré, ako najvyšší pastier duší, upravili sme na národy a ich mocnárov. Naša láskyplná a dôrazná, otcovská a priateľská rada ale ostala nevyslyšanou, Toto stupňovalo našu boľasť, nezronilo ale náš úmysel. Nezklatnou dôverou nepretržene obracali sme sa ku Všemohúcemu, ktorý v rukách drží srdcia a duše tak poddaných, ako kráľov a ku Nemu sme vzdychali, aby koniec

urobil krveprelievaniu. Pobožných a pokorných modlitieb našich účastných učiniť dovolili sme všetkých veriacich našich a aby sme tomu poskytlí tým výdatnejšieho dôrazu, postarali sme sa o to, aby táto pobožnosť spojená bola so skutkami kresťanskej dobročinnosti. Dnes ale, ako v smutný výročitý deň vypuknutia tohoto hrozného konfliktu, zo srdca nášeho vyviera tá túžba, aby vojna rýchle skončená bola, táto otcovská túžba naša aj, dnes je ešte horúcejšia a hlučnejšia. Tento ohlas nech prehlúši strašný hrmot zbrane a dojde ku tým národom a ich poblavárom, čo teraz vojnu vedú a premení ich smýšľanie. V svätom mene Boha, nebeského Otca nášeho a z vôle Ježiša, ktorého posvätná krv odmenou bola ľudského vykúpenia, prosíme vás, ktorých Prozretnosť Božská postavila na čelo národov, urobte koniec tomuto hroznému vraždeniu, ktoré už od roka zastieňuje česť Europy. Krv bratov je to, ktorú na suchej zemi a na mori prelievajú. Najpeknejšie kraje Europy, zahrada sveta, preorané sú mrtvolami a rumami. Kde len nedávno v dielňach a obrábajúcim zeme tvorili osov donášajúce cennosti, tam strašné hrozby kanónov lakajú národy a v pustošiackej zúrivosti nešetria ani dediny, ani mestá, lež všade rozširujú smrť a pustošenie. Pred Bohom a pred ľuďmi, za vojnu a za pokoj vyznášate hroznú zodpovednosť. Slyšte na nás, vyslyšte naše prosby, slúchajte na otcovský hlas miestodržiteľa večného najvyššieho Sudcu, bo tomuto Sudcovi zodpovedať musíte tak za všetky vaše skutky verejné, ako aj za vaše veci súkromné. Nesmierné množstvo bohatstva, ktorým Boh-Stvoriteľ opatril krajiny vám podriadené, bez-

pochyby dovoľia vám vo vojne pokračovať, lež za jakú cenu? Na to nech odpovedajú tie tisíce mladivstevých životov, ktoré deň po deň vyhásňajú na bojištiach.

Zarovnak aj rupy nepočetných mest a dedín a mnohých spustošených pomníkov, ktoré utvoril milostný cit a bystrý rozum praotcov, alebo tie horké slzy, ktoré vyliievajú v tichých chalupách, alebo na schodoch oltárov, či všetky tieto neopakujú, že cena terajšej vojny je veľká, nesmierne veľká? *To nech ani nespomínajú, že tento hrozný konflikt nemožno rozriešiť bez zbranej moci. Nech sa zrieknu úmyslu, zničť sa vzájomne. Nech myslia na to, že národy neni sú smrteľné. Jestli národy sú uponížené a utlačené, netrpezlive nosia naložené im jarmo a vyslobodenie pripravujú s tým, že z pokolenia na pokolenie prenášajú smutné dedičstvo nenávisť a pomstychtivosti. Prečo už včul nepredpojatým svedomím neuvažujú práva a oprávnené snahy národov? Prečo dobrovoľne nezačnú bezprostredné alebo prostredné zamenenie dotýčnych náhládov, do ohľadu berúc pri tom práva a oprávnené požiadavky? Prečo by nebolo možno dosiahnuť, aby tieto hrozné zápasy obmedzené byly, tak ako za podobných okolností v predošlých dobách? Požehnaný nech je, čo po prvé vezne do ruky olejovú ratolest, pravicu podá nepriateľovi takým spôsobom, že mu zodpovedné body pokoja ponúkne. Rovnováha sveta, ako aj spásanosné a isté upokojenie národov, na ucte práva, na vzájomnej dobroprajnosti, zarovnak aj na ucte vážnosti druhých, omnoho viacej sú založené, ako na množstve zbrani a na hrozných pevnín okruží.*

Toto je ten hlas pokoja, ktorý v tento smutný deň hlučnejšie vydiera sa z našej duše a vyzývame priateľov pokoja po celom svete, nech nám podajú ich pravicu, aby rýchle zakončená bola vojna, tá vojna, ktorá od jedného roku celú Europu premenila v jedno veľké bojište. Milostivý Ježiš, sprostredkovaním boľasti plnej Matky jeho po tak hroznom víchre, nech ukáže nám božskú obličaj vlúdneho posla pokoja, nech ku najvyššiemu, všetkého dobrého darcovi, v krátkom čase povznášajú sa hymny povďačnosti, za prevedené smierenie štátov. Národy nech sbratrené v láske, vrátia sa k pokojnému súbehu vo vedomostiach, umeniach a priemysle. A keď

na svete znova panovať bude právo, vtedy nech sa odhodľajú, že riešenie ich potrzok v budúcnosti nesveria viac na ostrie meča, lež na pokojné a vlúdne skúmanie slušnosti a pravdy. *Toto bude najpeknejšie a najslávnostnejšie víťazstvo, V tej príjemnej nádejnosti, že svet len skoro požívať bude tak veľmi žiaduce ovocie stromu pokoja, Apoštolské Požehnanie udeľujeme všetkým, čo tvoria sverené nám stádo mistické a Pána Nebies prosíme, aby tých, čo ku rímskej cirkve nepatria, pútal ku nám sväzkom dokonalej, milostivej účinnivosti.*

Rím-Vatikán, 28. júla 1915.

Benedikt XV.

## Udalosti svetovej vojny.

### Vojna proti Talianom.

Znova sme odbili všetky útoky Talianov.

Úradná zpráva vydaná 23. júla.

V gorickom grófstve bitka sa ešte neskončila. Taliani včera z kanónov ľavne páľili na gorické predmostie. Proti Monte Sabotinu urobené útoky sme odbili. Pred Podgorou ležia stá nepriateľských mrtvol. Naše voje pôvodné posície predmostia bez výnimky držia vo svojej moci. Počas odbitia početných útokov nepriateľa dalmatský landwehr sa opäť zvlášte vyznačil. Na kraji doberdovskej planiny ďalej bojujeme. Proti odseku Pe-teano-Sdraussina Taliani minulej noci urobili tri útoky. Tieto útoky sme odbili. Práve takto zmaril sa i ten pokus nepriateľa, aby sa medzi Sdraussinou a Polaz-zom bližšie dostal ku našim posíciám. Novšie vytrhnutie nepriateľa pri Selze a Vermeiglianove, jako aj proti Monte Cosichu, práve tak, jako jeho predošlé pokusy, byly marné. Pozdĺž dolného toku rieky Isonzo byly len kanónové boje. Na území Krna naše čaty včera, potom v noci a dnes ráno, odbily viac útokov. Na korutánskom a tyrolskom pohraničnom území nestalo sa nič dôležitého. Proti Monte Pianu urobený útok Talianov sa zmaril. Palba z kanónov na viacerých miestach ešte trvá.

Podmaršall Höfer,

námestník šéfa generálneho štábu.

Sila Talianov klesá v bitke pri Gorici.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 24. júla.

Áčkolvek sa bitka v gorickom grófstve ani včera, ani dnes v noci neskončila, úplná bezvýslednosť druhého útoku Talianov predsa čím dial, stáva sa tým zrejmejšou. Proti gorickému predmostiu, na podgorskú výšinu včera večer započal sa novší útok, ktorý sme však palbou nášho delostrelectva už v zárodku udusili. Proti útok našich tamojších čiat, nepriateľa úplne odbil. Na

severozápadnom kraji doberdovskej planiny, talianske útoky stali sa slabšími; v noci úplne vystaly. Opätovné útočiace pokusy nepriateľa na fronte, nachodiacom sa medzi Polazzom a Vermeiglianom, ľahkým spôsobom sme zastavili. Pri Selze včera predpoludním nepriateľ vnikol do jednej časti našich na kraji planiny nachodiacich sa posícii, nočný protiútok však všetky naše predošlé posície znovu priviedol do našej moci a nepriateľa na celej čiare odbil. Dnešný deň sa už pokojnejšie začal.

Na okolí Krna všetky nepriateľské útoky sme odrazili. Medzitým meno arcikniežata Jozefa nosiaci peší pluk zvlášte sa vyznačil.

Na tyrolskom a korutánskom fronte položenie je nezmenené.

*Podmaršall Höfer,*  
námestník šéfa generálneho štábu.

#### Útoky Talianov znova sme odbili.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 25. júla.

V gorickom grófstve nepriateľ včera celý deň obmedzil sa na silnú palbu z kanónov. Na kraji doberdovskej planiny proti našim posíciam urobené zúfale nočné útoky, s ťažkými ztrátami Talianov, opäť sa rozpadly a nič nemohly zmeniť na tom, že útočenie na pobrežný front je marné.

*Podmaršall Höfer,*  
námestník šéfa generálneho štábu.

#### V dĺžke 160 kilometrov bombardovali sme talianske pobrežie.

Dňa 23. júla ráno naše križiaky a sprevádzajúce ich lode na východnom pobreží Talianska, železničnú dráhu, na čiare vyše stošesťdesiat kilometrov dlhej, zdarne bombardovali. Stanice v Chineti, Campomarine, Fossacesii, Termoli a Ortone sme silne porúchali, san benedetskú a grottamerskú stanicu ale, našou palbou sme podpálili. Štyri lokomotívy a mnoho železničných vozňov sme rozbúrili a niekoľko spálili. V Ortone rozstrieľali sme vodnú vežu, porúchali sme plávacie škripec a jednu loď ku opravovaniu sme potopili. V Ortone dve dielne, v San Vito ale jedna dielňa, ťažko boli porúchané. Všetky komíny dielni sa srútily. Termolský železničný viadukt sme rozbúrili. Most nad riekou Moro sme rozbúrili a mimo toho v San Benedetto, dostrieľali sme jednu kasárňu. Tremitský semafor je zborenou, tamojší kábel je pokazený.

Nepriateľské válečné sily sa neukázaly.

*Veliteľstvo floty.*

#### Novšie porážka Talianov na doberdovskej planine. Útočiacich Talianov zahnali sme kamením.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 26. júla.

Okolo kraja doberdovskej planiny boj včera znova ožil. Taliani na celom fronte vo dne v noci neprestajne útočili s najväčšou prudkosťou. Lež aj ich novšie sily a obeť boli marné. Nepriateľ len priedochodne dosiahol

miestne úspechy. Dnes na úsvite pôvodné posície bez výnimky znova boli v moci hrdinských obrancov.

Proti gorickému predmestiu nepriateľ sa nepokúsil o novší útok. V gorickom grófstve nepriateľské delostrelectvo dnes ráno opäť započalo hromadnú palbu.

Na okolí Krna včera popoludní jedon nepriateľský útok, v ručnom zápase *dážďom skál sme odrazili*. Cúvajúci Taliani v palbe našich kanónov *utrpeľi ťažké ztraty*. Jedon náš letúň *na mesto Veronu hodil bomby*. Na korutánskom a tyrolskom fronte významnej udalosti sa nestalo.

*Podmaršall Höfer,*  
námestník šéfa generálneho štábu.

#### Novšie krvavé boje na doberdovskej planine. Hrozné ztraty Talianov.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 27. júla.

Pod ochranou včera ráno začatej delostreleckej hromadnej palby, Taliani posilnenými čatami znova napadli doberdovskú planinu. Útok sa zmaril. *Taliani utrpeľi väčšie ztraty, ako bárstedy dosiaľ*. Naše čaty, po rozhorčenom boji z blízka, aj v deviaty deň bitky úplne v svojej moci podržaly svoje, na kraji planiny zaujaté dávne posície.

Na ostatných časťach primorského frontu, ďalej na korutánskom a tyrolskom pohraničnom území významnej udalosti sa nestalo.

*Podmaršall Höfer,*  
námestník šéfa generálneho štábu.

#### V bitke pri Gorici Taliani utratili 100.000 ľudí.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa, vydaná 28. júla.

Včera oslabil aj proti doberdovskej planine urobený útok Talianov. Miestami ešte prudko strieľali z kanónov, ináč ich silenie obmedzovalo sa už len na roztratené a slabé vytrhnutia, ktoré sme ľahkým spôsobom odrazili.

V gorickom grófstve teda, jako prvá, tak i neporovnateľne silnejšia *druhá bitka skončila sa s úplným nezdalom útočiaceho nepriateľa*.

Taliani tentokrát asi na tridsať kilometrov širokom, medzi Monte Sabotino a morským pobrežím ležiacom priestore, prinajmenej zo sedemnať divísií pechoty a zemebrany utvorených sedem armádných sborov, hodili do boja a bez ohľadu na obeť ľudí a materiálu, za každú cenu chceli sa prebiť.

#### Celú ztratu Talianov možno rátať na 100.000 ľudí.

Len historia ustáli opravdovú hodnotu tých válečných činov, ktoré naše víťazné voje a ich vodcovia v tejto obrannej bitke previedli. Neohrozene a nepokľátiteľne stoja naše čaty ešte vždy tam, kde pred dvoma mesiacmi hľadely voči nepriateľovi. Toto platí nielen o našich gorických posíciach, o ktoré sa v dvoch bitkách prudko závodilo, lež i o celom ku obrane juhozápadnej hranice monarchie určenom našom fronte.

*Podmaršall Höfer,*  
námestník šéfa generálneho štábu.



Z poľského bojišťa : Raňajky husárov oddelenia strojových pušiek.

### Návšteva u Boroeviča, veliteľa armády.

Telegrafická zpráva válečného zpravodajcu katolíckeho denníka «Alkotmányu».

Dnes som bol účastný toho šťastia, že generál pechoty, jeho excellencia *Boroevics* prijal ma v jeho hlavnom válečnom stáne. O gorické predmostie od predošlej nedele vedená bitka, ktorá ohľadom na ztratynú húževnosť zápasov a od čiat vyžiadané mimoriadne napnutie síl, v ničom nezaostávala za veľkou bitkou pri Gorlicích, v týchto hodinách veliteľovi armády nedopraje ani jedného slobodného okamženia a jedine známej ochotnosti jeho excellencie ďakovať môžem tých niekoľko lapidárnej krátkosti, lež veľkej významnosti slov, ktoré pritomne sdeliť môžem, o ďalší priebeh talianskej offenzívy, so všetkým právom zaujímavému sa obecnstvu. Že doterajšie úspechy nekďajšieho spojenca ani zďaleka nestoja v súvisi s hlučnými tirádami rímskymi, to aj dnes bolo dokázané. Napriek skalistému bojišťa slobodný pohyb našich čiat hatiaceho a veľkej presile čerstvých bojovníkov nepriateľa, od známej vierolomnosti 20. mája zpáchanej na Monte Citorio, po dnešný deň, nič sa nestalo, čo by Talianom ku ich chvastaniu sa práva dať mohlo. O položení jeho excellencia vyslovil sa nasledovne:

— *Stojíme na počiatku druhého roka vojny a za nami je mnoho ťažkých bojov. Novinárstvo v tomto čase zadovážilo si tiež veľké zásluhy. Teraz stojíme proti Talianom. Prišiel deviaty deň gorickej bitky a všetky príznaky poukazujú na to, že bitka sa pre nás prajne shončí. Od desať týždňov stojíme v boji s Talianskom a až do konca práve tak sotrváme, ako dosiaľ.*

Potom som dostal dovolenie, aby som mohol ísť na front, ponač tam «niet čo ani skrývať, ani tajiť.» Tieto slová jeho excellencie sodpovedným dôrazom označujú desafmesačné deje armády. *Béla Landauer.*

### Nemecký hlas o talianskej porážke.

Berlínske noviny «Kreizeitung» o bitke na fronte pozdĺž rieky Isonzo píše: *Zase sa dokázalo, že číselná prevaha vo vojne má len bočný význam. Rakúsko-uhorský vojak tak vysoko stojí nad talianskym, že vážny zdar od Talianov očakávať nemôžeme. Za rovnakej sily ale talianska armáda vystavená je porážke.*

### Naše válečné lode znova bombardovali talianske brehy.

Úradná zpráva vydaná 28. júla.

Dňa 27. júla ráno naše ľahké križiaky a torpedové lode urobili zdarný útok proti železničnej dráhe, fahajúcej sa od Ancony po Pessaro a so zdarom bombardovali pozdĺž morského pobrežia osady staníc, železničné nádražia, sklady, strážnice a železničné mosty. Viac rušňov a početné železničné vozne zničily. Vo Fano jedon železničný sklad vzbĺkol plameňom, následkom čoho stal sa silný výbuch.

Súčasne naše námornícke lietacie stroje zdarne bombardovali v Ancone železničné nádražie, jednu bateriu, kasárne a iné vojenské budovy. Z tejto príležitosti nádražie pre sostavenie vlakov veľmi porúchaly a zničily mnoho železničných vozňov. V jednom rezerváre oleja povstal oheň, ktorý ešte i na tridsať morských míľ bolo možno vidieť.

Všetky naše lode bez ztraty vťahly do prístavu.

Nepriateľská válečná sila sa neukázala.

*Veliteľstvo flotty.*

### Pred Gorickou cívajú Taliani.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 29. júla.

Taliani na pobrežnom fronte len na kraji planiny pri Sdraussine a Vermeiglianove pokúsili sa o bezvysledné vytrhnutia.

Nepriateľ pred gorickým predmostím vyprázdnil svoje k útoku pripravené posície a utiahol sa na tie čiaru, ktoré pred bitkou držal obsadené.

Na korutánskom fronte byly delostrelecké boje a srážky. Na tyrolskom pohraničnom území pri Marco v doline rieky Etsch, zahnali sme jedon nepriateľský batalion a na priestore Tofany rozprášili sme jednu taliansku kompaniu.

*Podmaršall Höfer,*

námestník šéfa generálneho štábu.

### Vojna proti Rusom.

Prelomili sme čiaru Narew. — Pevniny Pultusk a Rozan padly. — 131.000 zajatcov.

Úradná zpráva z ruského bojišťa, vydaná 24. júla.

Nepriateľ následkom víťazných útokov, ktoré armáda arcikniežata Jozefa Ferdinanda v posledné dni previedla, svoje posície medzi Vislou Bystricou, v šírke 40 kilometrov včera vyprázdnil a utiahol sa na 8—10 kilometrov ku severu, na jednu tam už pripravenú čiaru. Ku tomu smerujúce pokusy nepriateľa, aby sa usalašil v posiciach medzi týmto priestorom ležiacich a už tiež pripravených, následkom prenasledovania našich armádných sborov sa zmariily. Počet ku armáde arcikniežata privedených a posledne oznámených zajatcov vzrástol na 45 dôstojníkov a 11.500 chlapov. Od Grubiesova na sever nemecké vojenské sily vnikly do posície nepriateľa.

Pri Šokale proti našim na východnom brehu Buga nachodiacim sa posiciam, marné útoky Rusov sa zopakovali.

Od Ivangorodu bezprostredne na západ nepriateľ pokúsil sa o niekoľko bezvýsledných útokov proti jednotlivým čatám nášho sedmohradského armádneho sboru. Na ostatných časťach frontu položenie, pri meniacej sa sile bojov, je nezmenené.

Medzi Pilicou a Bugom bojujúce spojenecké čaty od 14. júla zajaly asi 50.000 ľudí.

*Podmaršall Höfer,*  
námestník šéfa generálneho štábu.

#### Na 25 kilometrov od Varšavy.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 25. júla.

Na ruskom bojišti včerajší deň pomerne ticho sa minul. Naše čaty pri Ivangorode niekoľko slabších vtrhnutí nepriateľa odbili. *Od Krylova na juh zmarili sme pokus Rusov, aby prešli cez Bug.*

Ináč položenie je nezmenené.

*Podmaršall Höfer,*  
námestník šéfa generálneho štábu.

#### Naše úspechy južne od Šokalu.

Úradná zpráva vydaná 26. júla.

Naše čaty od Šokalu na juh, na východnom brehu Buga zaujaly, ohľadom na naše predmestia, cenný oporný bod, pri ktorej príležitosti *dostalo sa nám do rúk 1100 zajatcov a 2 strojové pušky.*

Od Grubiešova na severozápad nemecké sily znova získaly priestor.

Na ostatných časťach frontu v položení nenastalo zmeny.

*Podmaršall Höfer,*  
námestník šéfa generálneho štábu.

#### Zmarené ruské útoky. — Úspechy pri Šokale a Narewe. — Novších tritisíc zajatcov.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 27. júla.

Odkedy naše čaty Šokal útokom zaujaly, bojovali sme od mesta na juhovýchod o zaujatie jednej výšiny, ktorá z ohľadov podržania priechodu cez Bug zvlášte je dôležitá. *Včera naše hrdinské pluky túto posíciu útokom zaujaly, medzičím zajaly 20 dôstojníkov a 300 mužov a ukoristily 5 strojových pušiek.*

Od Grubiešova na sever boje zdarne pokročily. Ináč na severovýchode položenie je nezmenené.

*Podmaršall Höfer,*  
námestník šéfa generálneho štábu.

#### Nezdarné ruské útoky.

Úradná zpráva vydaná 28. júla.

Položení je nezmenené. Nepriateľ medzi Vislou a Bugom, jako aj pri Šokale, proti nám urobil *celý rad prudkých, lež nezdarených útokov.*

Od Ivangorodu na západ jedon nepriateľský výpad v našej palbe sa rozpadol.

*Podmaršall Höfer,*  
námestník šéfa generálneho štábu.

#### Zaujatie dôležitých posícií. — Hrdinstvo uhorských landšturmistov a horvátskych honvédov.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 29. júla.

Na hranici medzi Bukovinou a Bessarábiou horvátski honvédi a uhorskí landšturmisti napadli jednu silne vybudovanú ruskú posíciu. Nepriateľa útok úplne prekvapil tak, že po krátkom zápase z blízka, so zanechaním 170 mŕtvých, bol prinútený ujsť zo svojich šiancov. Od Kamionky Strumilovej východne naše čaty zajaly jedného podplukovníka, sedem dôstojníkov a päťsto mužov.

Pri Šokale opätovné prudké útoky nepriateľa sme odbili. Položení na severovýchodnom fronte je ináč nezmenené.

*Podmaršall Höfer,*  
námestník šéfa generálneho štábu.

#### Naše čaty dnes popoludní vťahly do Lublina. Prelomili sme front Bug—Visla. — Rusi cúvajú na celej čiare.

Úradná zpráva z ruského bojišťa, vydaná 30. júla.

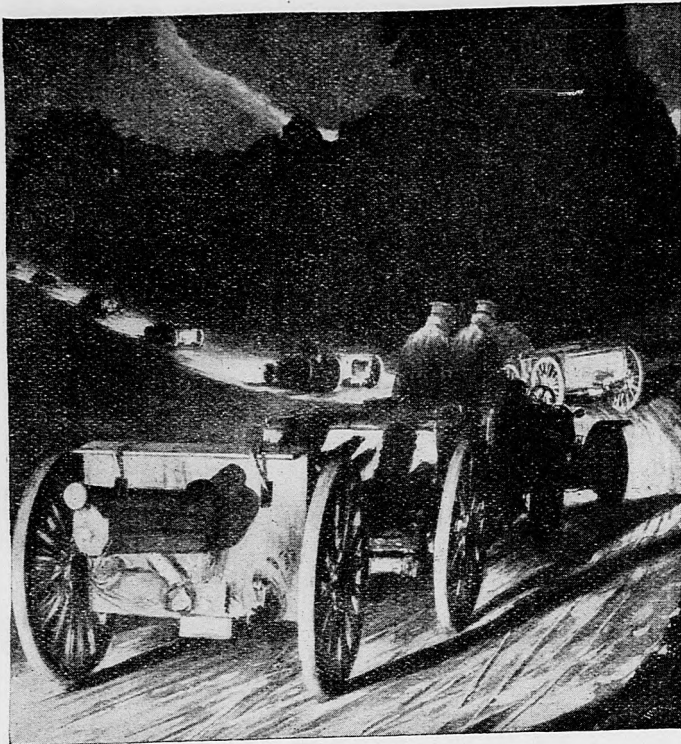
Spojenecké čaty včera medzi Vislou a Bugom, po prestávke viac dní trvajúcej, znova začaly útočiť.

Od Wieprzu západne po okolie Chmielu, front nepriateľa prelomili sme v šírke viac ako 25 kilometrov. Rakúsko-uhorský 17. vojenský sbor severne od Chmielu po päťnásobnom útoku obsadol ruské posície. Nemecké čaty večer dobily čiaru Piaski—Biskupice a ztadiaľ na východ aj železnicu. Pri Kowaley, Belzyci, severovýchodne od Krasnostawu a Vojslavie spojenecké čaty podobne vtrhly do posícií nepriateľa. Dnes ráno Rusi začali cúvanie, **medzičím spustošili každú obývanú osadu a ešte aj zbožie spálili na poli.** Nepriateľa prenasledujeme.

Od Ivangorodu severozápadne, na oboch stranách Radomky, v ťažkých bojoch 28. júla vynútili sme priechod cez Vislu. Nemeckým, rakúskym a uhorským pionierom.



Polský legionár.



Automobil kanóny na tyrolských cestách.

rom dostalo sa príležitosti, aby za veľmi ťažkých okolností znova dôkazu dali ich súcosti a obetivej hotovosti ku plneniu ich povinnosti.

Pri hornom Bugu, obranci šokalského predmostia, juhovýchodný ich front, pred útokmi prevažnej presily zpiatky stiahli na niekoľko sto metrov, kde aj zdarne zdržali novšie útoky nepriateľa. Vo východnej Haliči ináč položenie je nezmenené.

*Podmaršall Höfer,*  
námestník šéfa generálneho štábu.

### Nemecko-ruská vojna.

O udalostach ruského východného a juhovýchodného bojišťa hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

#### *Z východného bojišťa.*

23. júla. V Kurlande za ustavičných bojov nasledujeme ku východu cúvajúcich Rusov. V týchto bojoch večera zajali sme 6550 Rusov a ukoristili sme 3 kanóny, mnoho vozov streliva a poľných kuchýň.

Naše armády bližšie postúpily ku Narevu a ku varšavskej mostnej posícii. Pred Rozanmi bodákovým útokom zaujali sme dedinu Miluny a pevnostné dielo Sygijské. Na tomto poslednom mieste zajali sme 290 Rusov. Nočné výpady Rusov z Novogeorgijevska sa zmarily.

24. júla. Armáda generála Belowa pri Schaulene premohla 5. ruskú armádu. Od desať dní za ustavičného boja, maširovania a prenasledovania podarilo sa nemeckým čatám Rusov na okolí Rozalina a Sadova (Rozalin leží na 17 kilometrov od Sadova na severovýchod) prinútiť k boju, zbiť a rozprášiť ich. Od po-

čiatku tejto válečnej operácie, od 14. júla koristiť vzrástla na 27.000 zajatcov, 25 kanónov, 40 strojových pušiek, vyše sto naložených zápražných vozov streliva, mnoho batožiny a iné válečné prostriedky.

Pozdĺž Nareva armáda generála Gallwitza húževnatým, neodolateľným útočením zajala pevnosti Rozan a Pultusk a vynútila medzi dvoma obcami priechod cez rieku. Veľké vojenské sily stoja už na južnom brehu. Ďalej na sever a na juh naše čaty postupujú napred ku rieke.

V bojoch medzi Njemenom a Vislou od 14. júla 41.000 Rusov sme zajali, štyri kanóny a deväťdesiat strojových pušiek sme ukoristili.

Množstvo válečných prostriedkov, ktoré sa v pevnostach Rozan a Pultusk dostaly do našej moci, ešte nemožno prehliadnuť.

Pred Varšavou v menších bitkách behom posledných dní 1750 zajatcov a dve strojové pušky sa nám dostaly do rúk.

Od ústia Pilice na sever nemecké čaty prišli k Visle.

25. júla. Pri armáde generála Belowa byly boje so zadnými vojami nepriateľa. Tu sme večera zajali ďalších 6000 Rusov.

Pozdĺž Jessie od Kovna na juh a na okolí Demboga od Šuvalkov na severovýchod počas vytrhnutí proti nepriateľovi zaujali sme ruské strelecké zákopy.

Počnúc od vidieku od Ostrolenky na juh ležiaceho po Pultusk na celom fronte sme prekročili rieku Narev.

Od Pultuska na juhovýchod naše čaty bližšia sa k Bugu. Od pevnosti na juhozápad — ačkoľvek nepriateľ vyvinul húževnatý odpor — prišli sme ku čiare Nasyelsk—Gzovo.

Od Blonie na západ viac posícii nepriateľa sme zaujali a od Varšavy na juh útokom zaujali sme obce Ustanov, Lbiska a Jaszgarzev.

26. júla. Od Njemeny na sever, armáda generála Belowa prišla na vidiek Pošvola a Ponievic. (Pošvola a Ponievic sú od Schavle asi na šesťdesiat kilometrov na východ, poľahke na juhovýchod) Nepriateľa, kde ešte odporoval, všade sme zpät zahnali. Zajali sme vyše tisíc Rusov.

Na fronte Nareva naše čaty aj vyše Ostrolenky vynútily priechod cez rieku. Niže Ostrolenky zúfale odporujúceho nepriateľa, pomaly zpät tisknú ku Bugu. Niekoľko tisíc Rusov sme zajali a vyše štyridsať strojových pušiek sme ukoristili.

Naše obkolesujúce čaty bližšie sa ťahajú ku severnému a západnému frontu skupiny novogeorgievských a varšavských pevností.

27. júla. Jedno z Mitavy proti nám urobené vytrhnutie sme odbili.

Medzi Pošvolom a Njemenom od Mitavy na juh cúvajúcemu nepriateľovi sme za päťami.

Rusi sa večera pokúsili, aby naše čaty, ktoré postúpily cez Narev, zpät odtiskli veľkým a jednotným útokom, ktorý sa začal z čiar medzi Govorova (od Rozanu

na východ) Vyškov—Seroch (od Pultuska na juh). Útok Rusov sa úplne zmaril. *Zajali sme 3319 Rusov a ukoristili sme 13 strojových pušiek.*

Od Rozanova na východ a na juhovýchod naše čaty za zbitým nepriateľom k východu postúpily napred.

Od Pultuska na juhovýchod ešte tvrdošijne bojujú.

Pred Novogeorgievskom a Varšavou niet zmeny.

28. júla. Medzi Mitavou a Njemenom včera *zajali sme ešte asi tisíc rozprášených Rusov.*

Od Rozanu na východ a juhovýchod náš útok pokročil. *Govorovo sme zaujali.*

Od Seročku na sever, na oboch brehoch Nareva a od Nasielska južne, Rusi pokračovali v útokoch, *ktoré sa úplne zmazali.* Nepriateľ tu a pri Rozane **nechal nám v rukách 2500 zajatcov a sedem strojových pušiek.**

Pred Varšavou, od Blonče na západ, *útokom sme zaujali obec Pierunov.* Od Gory Kalvarje na juhozápad boj trvá.

29. júla. Severne od Njemena polozenie je nezmenené. Od Šuvalkov severovýchodne na oboch stranách ku Olite vedúcej železnice, naše čaty obsadily jednu časť nepriateľských pozícií. Medzi tým zajaly 210 Rusov a ukoristily dve strojové pušky. Včera a v noci na dnes, Rusi zopakovali svoje útoky proti nášmu od Nareva južne a od Nasielska južne nachodiacom sa frontu. *Všetky ich útoky za ťažkých ich ztrát sa zmazali.* Od Novogeorgievsk západne, na južnom brehu Visly jedna nemecká polstotina z príležitosti jedného napadutia zajala stodvadsať Rusov. Od Gory Kalvarje juhozápadne Rusi v noci z 26. na 27. júla pokúsili sa postúpiť ku západu. Včera sme ich napadli a odbili.

#### *Z juhovýchodného bojišťa.*

23. júla. Západný breh Visly od Janoviecu (od Kazimieru na západ) po Granicu (Granica leží na desať kilometrov južne od Ivangorodu) očistili sme od nepriateľa. V hore rozprestierajúcej sa od Kazimieru na juhovýchod s ruskými zadnými vojami bitka ešte trvá.

Spojenským čatám medzi Vislou a Bugom *podarilo sa húževnatý odpor nepriateľa na rozličných miestach zlomiť a prinútiť ho tam cúvnuť.* Krvavé ztráty Rusov sú mimoriadne veľké.

24. júla. Od ústia Pilice po Kozienice (od Ivangorodu na severozápad) nepriateľa pretiskli sme cez Vislu.

Pri Ivangorode naše čaty *bližšie prišli ku západnému frontu pevnosti.*

Medzi Vislou a Bugom boj tvrdošijne trvá ďalej.

Pri Šokale proti mostnej pozícii urobené ruské útoky sme odrazili. Pri tejto príležitosti vyznačil sa zvlášte jeden thüringický pluk.

Nemecké a rakúsko-uhorské čaty armády Maršalla Mackensena a generála Woyrscha od 14. júla *zajaly asi 50.000 Rusov.* Presný počet zajatcov, jako i množstvo ukoristeného materiálu ešte nemožno prehliadnuť.

25. júla. U nemeckých čiat polozenie je nezmenené.

26. júla. Severne od čiar Vojislavice, (od Cholmu

na juh) Grubiešov (pri Bugu) nemecké čaty v bojoch posledných dní nepriateľa spätodtiskly ku severu. *Včera 11 dôstojníkov, 1457 mužov sme zajali a jedenásť strojových pušiek sme ukoristili.*

Ináče od Visly na západ a u spojených armád maršalla Mackensena polozenie je nezmenené.

27. júla. Pred Ivangorodom nič nového.

Od Grubiešova na sever nepriateľa z viac obcí sme vyhnali a *zajali sme 3941 Rusov, medzi nimi 10 dôstojníkov.*

Pri nemeckých čatách maršalla Mackensena polozenie je ináč nezmenené.

28. júla. Pri nemeckých čatách polozenie vo všeobecnosti sa nezmenilo.

29. júla. Pri nemeckých čatách polozenie vo všeobecnosti je nezmenené.

## Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostach bojišťa proti Francúzom a Angličanom vydal nasledovné úradné zprávy:



Rusi pred ich útekem podpálili mesto Šokal.

23 júla. Od Souchez na sever a na juhozápad ručnými granátmi urobené nočné útoky nepriateľa sme odrazili.

V Champagne pri Perthessi previedli sme výbuchy veľkej rozsiahlosti a kraje rozhodných šiacht sme obsadili.

V Bois de Prêtre jeden nočný útok Francúzov sa zmaril.

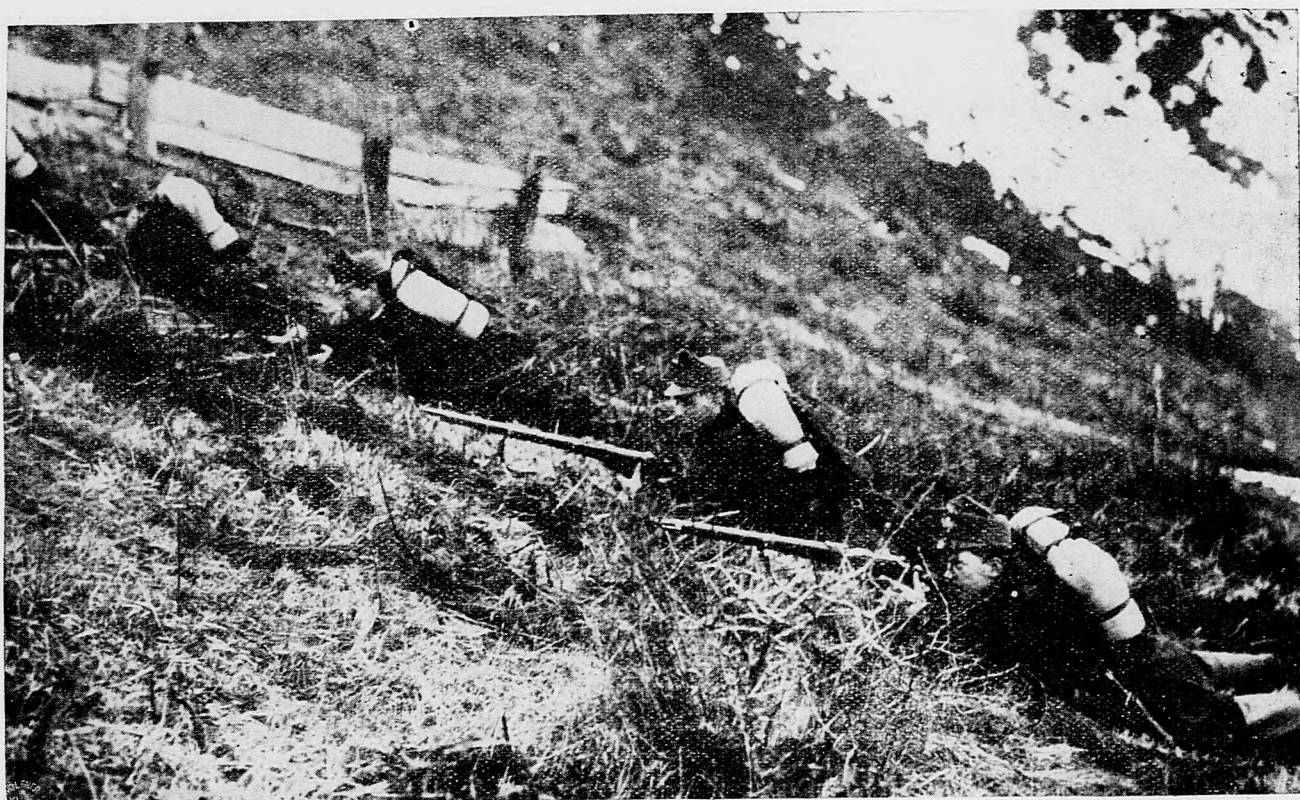
Vo Vogézoch boj viedol sa ďalej. Od Münsteru na sever na čiare Lingekopf—Barenkopf urobený nepriateľský útok, po prudkom boji z blízka, Bavoráci a mecklenburskí jágri pred svojimi posíciami a vo svojich posíciach odbili. Medzitým zajali sme 2 dôstojníkov

veľká ztrata. Ten pokus nepriateľa, aby nás zo zaopatrenej posície vyhnal, sa zmaril.

Od Leintrey na juh naše predné stráže opäť odbily nepriateľské nápady. To silné nemecké objavujúce oddelenie, ktoré 22. júla večer o 11. hodine vydaná zpráva francúzskeho vojenského vodcovstva spomína a ktoré prehnali cez Seillen, počítavalo päť chlapov, ktorí nepriateľské prekážky prefali a so ztrátou jedného chlapa späť sa utiahli.

Na okolí Münsteru včera bol boj menšej prudkosti. Tu po bitkách posledných dní asi 2600 padnutých Francúzov leží pred našim frontom.

25. júla. Na východnom kraji Argonn jeden opev-



Z talianskeho bojišťa: Naše čaty na úbočí Krna.

a 64 alpských jágrov. Francúzi aj na Reichsackerkopfe bezvýsledne útočili. Pri Metzerali vyhnali sme ich z jednej napred potisknutej posície, ktorú sme potom cieľom vyhnutia ztrát dľa plánu vyprázdňili.

Čo odpoveď na viacnásobné bombardovanie Thaucourta a obcí, ležiacich medzi riekami Maas a Mosel, naše delostrelectvo včera Pont a Mouson vzalo pod palbu.

Naši letúni v Champagne napadli sainthilairský železničný trojhran a nepriateľských letúňov prinútili cúvnuť. Aj na gerardmerskú kasáreň hodili bomby. V povetrom boji nad Conflensom zničili sme jedno nepriateľské válečné lietadlo.

24. júla. Pri Souchezi Francúzi aj v noci zopakovali svoje útoky s ručnými granátmi.

Následkom včera oznámených výbuchov v Champagne, nepriateľov, ako sa bezpochybné dokázalo, stihla

nený dom nepriateľa vyhodili sme do povetria. Pri Laumois, od Bandesapt na juh, Francúzi uhniesdili sa v jednej malej čiastke našich najprednejších zákop. Na pevnosť Dünkirchen hodili sme viac bomb.

26. júla. Zvláštnejšej udalosti na celom fronte sa nestalo.

27. júla. Slabé útoky Francúzov ručnými granátmi od Souchez na sever a výbuchy v Champagne na okolí Le Mesnil byly bezvýsledné.

V západných Argonnách obsadili sme niekoľko nepriateľských zákop.

Na bombardovanie Thaucourta opäť bombardovaním Pont a Mousonu sme odpovedali.

Vo Vogézoch nepriateľ včera večer zaujal naše najprednejšie zákopy na Lingekopfe. (Od Münsteru na sever.)

Pri Roncque (od Tourcoingu na severozápad) je-

don francúzsky, pri Peronne ale jeden anglický lietací stroj prinútili sme sletieť. V nich sediacich sme zajali.

28. júla. Od Souchez na severozápad sliezske čaty v noci útokom zpätzaujaly tie časte našej posície, ktoré z predošlých bojov ešte v moci Francúzov boli. Ukoristili sme štyri strojové pušky.

Vo Vogézoch na čiare Lingekopf—Barrenkopf Francúzov, po viachodinovom boji, odbili sme protiútokom z blízka. Pri tejto príležitosti zpät sme zaujali na Lingekopfe predvečerom večer utratenú zákopu, vyjmúc jedného malého kusa.

20. júla. Nepriateľ pri Ari Burnu, keďže najprv hádzal bomby, pokúsil sa o bodákový útok proti nášmu ľavému krídlu, ale naša palba preriedila jeho rady a prinútený bol utiahnuť sa do svojich posícií. Svoje pokusy do rána trikrát obnovil, ale všetky sme odrazili. Nepriateľa zahnali sme do jeho posícií, medzičím zapríčinili sme mu ťažké ztraty.

Pri Sed il Bahre 20. júla popoludní nepriateľ za dve hodiny bezvýsledne bombardoval naše ľavé krídlo. V noci s 20. na 21. júla nepriateľ za pomoci rakét a svetlometov z torpedových lodí bombardoval naše pravé



Rusi pred Hindenburgom utekajú ku Varšave.

29. júla. Vo Flandrii naše delostrelectvo na kanáli Furneos potopilo jednu kompu, do ktorej bol vstavaný jeden ťažký loďný kanón.

Od Souchezu na západ odbili sme jeden útok Francúzov.

Pri Givenchy v Argonnách a pri Vauquois výsledne sme použili míny. Francúzi v Champagne bez zdu rozhodili míny.

### Vojna Turecka proti Rusom, Francúzom a Angličanom.

O udalostiach bojišťa proti Rusom Angličanom a Francúzom hlavný válečný stán turecký vydal nasledovné úradné zprávy:

krídlo. Nepovažovali sme za potrebné odpovedať na strelbu.

V noci s 20. na 21. júla naše batterie pri Kum Kaleh náhle započaly palbu na jeden nepriateľský tábor pri Sed il Bahre. Palba zapríčinila veľké výbuchy a podpálila jeden nepriateľský sklad streliva. Oheň trval za dve hodiny.

Dňa 21. júla s výsledkom sme bombardovali nepriateľský tábor a posície nepriateľského delostrelectva pri Mortolimane. Nepriateľ bezvýsledne odpovedal na palbu.

Na fronte Iraku nepriateľ, aby zakryl svoje ztraty, pokúsil sa o demonštrácie, ktoré sme ľahko odrazili.

Na ostatných bojišťa významnej udalosti sa nestalo.

22. júla. Pri Ari Burnu bol obapolný boj s mìnami cieľom spustošenia streleckých zákop. Na pravom krídle operujúci naši delostrelci prostrednou palbou v nepriateľskej pozícii zapríčinili oheň, ktorý horel za dlhší čas.

Pri Sed il Bahre bola slabá palba pechoty a s času na čas delostrelecký boj.

Naše anatolské batterie 22. júla v noci ku kerevišderejskému brehu sa blížiace a naše ľavé krídlo bombardovať chystajúce sa torpedoborce, prinútily k úteku.

Na ostatných frontoch významnej udalosti sa neprihodilo.

23. júla. V odseku Ari Burnu bol občas prestávajúci delostrelecký súboj. Dňa 23. júna jedna protimína, ktorú sme vyhodili do povetria, aby sme nášmu centru určení nepriateľskú mínu urobili neškodnou, silne účinkovala.

Naše delostrelectvo popoludní počas bombardovania pozícií na našom ľavom krídle, zo strany dvoch nepriateľských monitorov, jeden z týchto monitorov trafilo do prostriedku, načo sa oba naskutku vzdialili.

V odseku Sed il Bahr, 23. júla predpoludním, proti niekoľkým streleckým zákopám nášho pravého krídla, urobený útok sme odbili. Naše delostrelectvo umlčalo nepriateľské delostrelectvo, ktoré naše strelecké zákopy bombardovalo.

Naše anatolské batterie rozprášily nepriateľské oddelenia, ktoré od Sed il Bahru na juh stavaly opevnenia.

Z ostatných bojišť niet čo dôležitého oznámiť.

24. júla. Pri Ari Burne bol obapolný boj s mìnami a bombardovanie nepriateľského prístavného miesta. Pri Sed il Bahre slabá obapolná palba.

Naše delostrelectvo od Hissarliku na západ jednu proti nášmu ľavému krídlu stojacu mažiarovú bateriu prinútilo, aby opustila svoje miesto. Keď batteria znova začala páliť, umlčali sme ju.

Na ostatných frontoch niet nič významného.

26. júla. Dnes predpoludním v morskej užine potopili sme francúzsku podmorskú loď «Mariotte». Z 31 hláv pozostávajúce mužstvo sme zajali.

\*

(Potopená francúzska podmorská loď patrila medzi moderné a bola stavaná r. 1911. Obsahovala 630 tún, za hodinu nad vodou prekonala 15 a pod vodou 10 morských míľ. Vystrojená bola šiestimi torpeda lansirujúcimi cievami, jej dĺžka obnášala 64·8 a šírka 4·3 metrov a počet mužstva 27 hláv.)

Pri Ari Burnu 24. júla hodením bomby zapríčinili sme oheň v nepriateľských streleckých zákopách. Dňa 25. júla naše delostrelectvo spustišilo jednu časť oproti nášmu ľavému krídlu nachodiacich sa streleckých zákop a drótených prekážok, mimo toho bombardovalo pozície a prístavné miesta nepriateľa a zapríčinilo mu značnú ztratu.

Pri Sed il Bahre bola palba pechoty a občas prestávajúci delostrelecký súboj. Nepriateľ stále upotrebuje bomby s dusivými plynami. Dňa 25. júla jedno

naše malé objavujúce oddelenie pri Sed il Bahre na našom ľavom krídle útokom zaujalo jednu časť nepriateľských streleckých zákop, v nich nachodiacich sa zabilo, 400 pušiek, strelivo a bomby ukoristilo. Naše pobrežné batterie zadarmo bombardovali pozície nepriateľa pri Sed il Bahre a jeden jeho tábor. Nepriateľ bezvýsledne odpovedal na palbu.

Nepriateľskí letúni hodili bomby na nemocnicu bašu Halila, na ktorej vodorovným smerom viditeľne bol vystretý Červený polmesiac.

Na ostatných frontoch niet nič významného.

Dňa 25. júla v noci a 26. júla pri Ari Burnu a Seid il Bahre bola časom prestávajúca palba delostrelectva a pechoty.

Na ostatných frontoch niet nič významného.

#### Bezvýsledné bombardovanie tureckých pozícií.

Parížska Havasova agencia 26. júla oznamuje z Athén: Turecké pozície vo vnútri Dardanell od troch dní bez prestania bombardovali. Spojenci týmto chceli zničiť turecké delostrelectvo na brehoch Asie, ale táto ich snaha zostala celkom bezvýsledná.

#### Hamilton proti dardanellskej akcii.

Sofia, 29. júla. «Utro» píše, že hlavný veliteľ spojenej anglickej a francúzskej floty pi Dardanellách Hamilton poslal ku Kitschenerovi osobitného kuríra s odkazom, že na pokračovanie v akcii proti Dardanellám neslobodno ani len myslieť. Novší útok len vtedy by mohol byť výsledný, keby sa podarilo najprv s daktorým balkánskym štátom dohodnúť. Dohodnutie by muselo obsahovať alebo to, že patričný štát sám sa činne zúčastní v boji alebo to, že dovoli jednej ruskej armáde cez svoje územie pretiahnuť.

#### Novšie anglické vojsko.

Dľa z Mytilene prišlých súkromných zpráv minulý týždeň veľké po oceáne chodiace parolode «Aquitania» a «Mauretania» priviezly čaty do prístavu Mudros. Tieto lode aj ďalej budú dovážať vojsko. Tieto dni do Mudrosa prišla válečná loď «Lyon» a odtiaľ odpláva do zálivu Saros. Krem toho v prístave Mudros sú dva ruské križiaky a jeden torpedoborec.

#### Vojna na mori.

##### Činnosť nemeckých podmorských lodí.

Londýn, 27. júla. Dľa zprávy došlej z predhoria Warth 1505 túnová francúzska parolod «Dunae» od predhoria Warth na severozápad potopily dve nemecké podmorské lode. Mužstvo zaviezly do Stornoway.

Aberdeenský 406 túnový parník «Firth» potopovali. Štyroch chlapov mužstva zabilo, šiestich vysadili na breh.

Aberdeenská rybárska loď «Briton» tiež zahynula. Dľa zprávy admirality kapitán prišiel o život, päť chlapov mužstva sa utopilo.

Lowestoftské rybárske parníky «Henry», «Charles»,

«Cathlen», «Activity» a «Prosper» sa tiež stali obeť nemeckých podmorských lodí. Mužstvo vysadili na breh.

Z Grimsby oznamujú, že rybársky koráb «Perseus» v sobotu na severnom mori vyletel do povetria, z desať hláv pozostávajúce mužstvo zahynulo.

Londýn, 27. júla. (Reuter.) Ruskú parolod «Riboina», ktorá s uhlím plávala z Cardiffu do Ruska, pri Orkneyských ostrovoch potopila nemecká podmorská loď. Mužstvo zachránili.

Londýn, 27. júla. Anglickú parolod «Grangewood», ktorá plávala od Archangelska do Havre, na ceste 24. júla na Severnom mori potopila nemecká pod morom chodiaca loď. Mužstvo zachránili.

#### Dosavádny výsledok činnosti podmorských lodí.

Berlinská Wolffova agencia oznamuje: Anglická tlač rozširuje chýr, že sme za dosavádnych 22 týždňov vojny podmorských lodí 98 anglických a 95 neutrálnych lodí potopili. Jako sa z príslušného miesta dozvedáme, tieto čísla nekryjú skutočnosť. Pravda je, že nemecké podmorské lode na válečnom priestore do 25. júla potopily 229 anglických lodí, 30 lodí iných nepriateľských a 6 lodí neutrálnych krajín, ktoré zmýlili s nepriateľskými parníkmi. Mimo omylu potopených neutrálnych lodí nemecké lode 27 neutrálnych lodí zadržali, preskúmali a pre dopravu nedovoleného tovaru v smysle na korisť potahujúceho sa práva ich potopily, lebo ich nemohly odviezť do domácich prístavov. Ešte spomneme, že nemecké podmorské lode bombardovali tri neutrálne lode, lebo ich zmýlili s nepriateľskými loďami, ale ich nepotopily.

### Položenie na Balkáne.

Štvorspolok: Anglicko, Francúzsko, Rusko, Taliansko a Balkán.

Rotterdam, 28. júla. Štvorspolok nateraz v Bukurešti a v Sofii robí tie najkrajšie sľuby. Bulharsku sľubuje celú Macedóniu. Anglický a taliansky kráľ a predseda francúzskej republiky Poincaré v záležitosti vyjednávania o Balkáne, ustavične si zamieňajú telegramy s ruským cárom.

#### Politika Rumunska.

Bukureštský časopis «Universul» v úvodnom článku kritizuje politiku ministerpredsedu Bratianu a rozvíja, že ministerpredseda politike s veľkou múdrosťou dával smer vychodiac z toho, že sa malé Rumunsko od počiatku vojny nemohlo zúčastniť vojny. V prvom rade múdrosť vyžadovala, aby Rumunsko nenarušilo tú smluvu, ktorá ho s ústrednými mocnosťami spojuje. Táto smluva formálne jestvuje a toto nesmie nikto, najmä politici spustiť s očí. Bratianu nezabudol ani na to, že je Rumunsko malým štátom, ktorý k vedeniu dlhej vojny nemá potrebných hmotných prostriedkov, bez ohľadu na to, že proti kolkým nepriateľom postaví svoju 600.000 hláv počítajúcu armádu. Ale keď Bratianu

dosiaľ bol vstave aspoň naoko krajinu udržať v passivnom stave, povolanie Rumunska mu predsa kladie za povinnosť, aby vhodnú príležitosť použil ku tomu, aby národné aspirácie Rumunska už či čiastočne, alebo v celku uskutočnil. Menovaný časopis je presvedčený, že Bratianu v primeranom čase porobí poriadky, aby si Rumunsko stalo na pole aktivity a aby kráčalo v takom smere, ktorý budúcnosť krajiny a spolu s tým budúcnosť celého rumunského národa zabezpečí.

### Jeho veličenstva kráľa rozkaz armáde a flotte.

Mojim válečným silám bojujúcim proti Taliansku! Od týždňov stojíte, zo všetkých strán monarchie pochádzajúci vojaci moji, v ťažkom boji, proti ohľadom počtu veľkej presily nepriateľovi. Tak veliteľia, ako aj mužstvo, bez ohľadu na rang, starší mužovia a mladí bojovníci, *súbežia v zmužilosti smrť opovrhujúcej.*

Po strmých vrchoch, bezcestných krajoch Karstu a na mori previedli ste skutky hodné vašich predkov, ktorí proti tomuže nepriateľovi bojovali a nad ním zvíťazili.

*Zničili ste tohoto nepriateľa ten zaťatý úmysel, že vrhnutím do boja množstvá svojich čiat, ľahko vtrhnúť môže do našej milovanej vlasti.*

Ešte vždy čaká na vás tvrdá práca.

Keď ale takéto vynikajúce a výborne vedené čaty, natechnuté pravou oduševnenosťou, najlepšie sily ich položia na váhu, ovládu i najťažšie úlohy. Tieto úlohy prevedete vy ku vlastnej cti a ku blahu vlasti.

*Povďačnosťou plným srdcom rozpomínam sa na vaše skvelé zbranné skutky, vlast s podivením hľadá na svojich hrdinských synov, na suchej zemi a na mori bojujúcich, s dôverou patrí ku vám, na juhozápade monarchie, stojacej vernej stráží.*

Viedeň, 29. júla 1915.

Franc Jozef v. r.

### Jeho veličenstvo kráľ arcikniežatu Eugenovi.

Milý vnuk môj arciknieža Eugen!

Milosti Vašej odovzdvám dnes vydaný môj rozkaz armáde a flotte a Vám, dokázanému veliteľovi proti Taliansku bojujúcich hrdinov, *udeľujem prvej triedy vojenský záslučný križ s válečnou ozdobou.*

Ako v úplnej miere potvrdil sle tú dôveru, ktorou som sa ku Vám choval, keď veliteľstvo mojich zmužilých bojovníkov vložil som do Vašich rúk, prave tak podarilo sa Vám zabezpečiť si, všetkých svojich podriadených, bezvýnimčnú oddanosť.

Také cieľu primerané velenie, spojené s účinkovaním vynikajúcich čiat, s pomocou Božou, zabezpečuje konečné úspechy.

Viedeň, 29. júla 1915.

Franc Jozef v. r.

**Starajte sa o chudobné rodiny bojujúcich!**

### Vítazné zaujatie Lublina.

Dľa zprávy z hlavného válečného stánu uverejnej 31. júla, jazdecký oddiel čiat arcikniežata Jozefa Ferdinanda, 30. júla popoludní medzi jednou a druhou hodinou vtiahol do mesta Lublina. Mesto Lublin bolo chyrné už za časov poľského kráľa Kazimíra a uhorského kráľa Ľudvika Veľkého. V tomto meste vypovedali spojenie Poľska s Litvániou a podmánenie Ukrajiny. Lublin ako zvláštny strategický bod, vážny zástoj hralo i začiatkom terajšej svetovej vojny. Naše čaty už pred jedenásť mesiacmi stály neďaleko Lublina. Generáli Dankl a Auffenberg ale vyhli milióny počítujúcej presile Rusov a tak Lublin len teraz dostal sa do rúk našich hrdinských čiat. Rusi pred našimi čatami ako keby neboli v ich vlastnej domovine, všetky domy spálili, potravné články zničili, celú úrodu na poliach spustošili, mužské obyvateľstvo dedín, starých a mladých odviekli do zajatia. Tieto zločiny dostatočne označujú barbárstvo Rusov.

### Rusko a štvorspolok prehraly vojnu.

Noviny, «Seara» 31. júla, z Bukareštu píšu nasledovne: Rusko stojí pred úplným rozkladom jeho armády, vo veľkej ríši ruskej k tomu panuje všeobecná nespokojnosť. Nemecko a Rakúsko-Uhorsko zlomily silu ruského obra a zavdaly mu hlbokú ranu.

Celého štvorspolku, Anglicka, Francúzska, Ruska a Talianska, položenie je nanajvyš žalostné. Anglicko má síce peniaze, lež nemá vojakov. Snívalo sa im síce o tom, že v krátkom čase sverbujú miliónovú armádu. To ale boli len marné sny. Francúzsko má ešte vojakov, finančne ale zcela závisí od Anglicka a není vstave zpätzaujaf tie kraje, ktoré si obsadilo Nemecko. Srbsko, Belgicko a Čierna Hora zcela utíchly. Srbsko je zcela ožobráčené, Belgicko jestvuje len na papieri, Čierna Hora hladuje a jej kráľ žije z almužien. Taliansko už od dvoch mesiacov vede vojnu proti Rakúsko-Uhorsku a v tom krátkom čase, utratilo do dvestotisíc hrdinskej armády, ktorá ani na krok nevládala prestúpiť hranice rakúsko-uhorskej monarchie.

V prvých dňoch druhého roku svetovej vojny treba ustáliť, že Rusko a celý štvorspolok prehraly vojnu.

### Najnovšie.

*Uhorské a rakúske čaty zaujaly novoalexandrovskú čiaru. Pod naším hlavným veliteľstvom proti Rusom bojujúca zbranná sila v mesiaci júli zajala 126.638 Rusov, ukoristila 16 kanónov a 202 strojové pušky.*

**Krest'anský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.**

### Novšie moratorium.

Vláda 29. júla vydala na moratorium potahajúce sa nariadenia, hlavnejšie ustanovenia ktorého sú nasledovné:

*Peňažné dlžoby.* Po 31. júl sročne peňažné dlžoby na čas ich sroku celé majú byť zaplatené, nakoľko terajšie nariadenie nerobí s nimi výnimku. Jestli s takouto peňažnou dlžobou terajšie nariadenie robí výnimku a jestli sa od dlžoby platia úroky, tento úrok aj na čas predĺženého sroku dlžoby treba zaplatiť. V takomto páde úroky možno žiadať i od takej dlžoby, od ktorej sa ináč úroky neplatia.

Úroky a ráty tých hypotekárnych požičiek, ktoré sa v čiastkach splácajú a pred 1. augustom r. 1915. mali byť zaplatené, treba platiť v štyroch rovných čiastkach, a síce v novembri r. 1915., v máji a v novembri r. 1916. a v máji r. 1917.

Jestli dlžník behom pätnásť dní, rátajúc od veriteľovho vyzvania, neurobí zadosť svojej zaviazanosti, veriteľ môže žiadať zaplatenie i všetkých predtým sročných úrokov a splátok istiny. Ku dokázaniu toho, že veriteľ vyzval dlžníka k plateniu, postačí, keď veriteľ poštovým recepisom dokáže, že na adresu dlžníka rekommandovaný list dal na poštu.

*Árendy.* Árendu od bytu alebo od iných miestností v smysle nariadenia možno odročiť, jestli árendátor koná vojenskú službu, ale len tak, jestli patričný nedostáva riadny plat alebo aspoň bytné. Platenie árendy od obchodných a závodných miestností sa neodročuje, jestli sa obchod alebo závod i napriek narukovaniu majiteľa obchodu alebo závodu ďalej prevádza.

*Robotnícke smluvy.* Z poverenia a z takých robotníckych smlúv pochodiace zavislosti, ktoré v smysle v marci tohto roku vydaného nariadenia 31. júla r. 1915. mohly byť odročené, majú byť splácané každé dva mesiace, a síce v päťadvadsať percentných rátach.

*Dlžoba za movitosti a pláca za priemyselnú prácu.* Takúto zavislosť, nakoľko v smysle v marci tohto roku vydaného nariadenia 31. júla r. 1915. mohla byť ešte odročená, treba splácať v nasledovných rátach: dlžoby, ktoré mali byť zaplatené do konca r. 1915., každé dva mesiace v päťadvadsať percentových rátach a dlžoby, ktoré mali byť zaplatené v apríli, máji, júni a júli r. 1915., mesačne v desať percentových rátach, jestli však takto až päťrát bolo treba zaplatiť, ďalšie len každé dva mesiace treba platiť. Splátky rátajú sa vždy dľa pôvodnej dlžoby.

*Zmenkové dlžoby.* Na zmenkách, obchodných poukážkach a čekkoch zakladajúce sa dlžoby v dvoch rovných čiastkach treba zaplatiť a síce dlžoby, ktoré byly sročne pred 1. novembrom r. 1914., majú byť zaplatené v októbri r. 1915. a v októbri r. 1916., pod odročenie padajúce ostatné dlžoby v novembri r. 1915. a v novembri r. 1916. Z pod tohto vynímajú sa tí, ktorí majú stálu obchodnú osadu, závod alebo gazdovstvo

a ktorí toto aj nemajú, ale bývajú v beregskej, mar-marošskej, šarišskej, satmárskej, sriemskej, ugočskej alebo zemplénskej stolici, alebo v mestách Szatmárnémeti a Zemún. Že kedy a v jakých čiastkach budú povinní tito zaplatiť takéto dlžoby, to finančný minister v osobitom nariadení ustáli.

*Vklady.* S peniazmi pred 1. augustom r. 1914. na bežný účet uloženými majiteľ bežného účtu bez ohľadu na obnos slobodne disponuje. S peniazmi uloženými na vkladnú knižku majiteľ vkladu môže disponovať nasledovne: jestli obnos vkladu 1. augusta r. 1914. neprevyšoval 2000 korún, na celý čas od 1. augusta r. 1914. môže žiadať 200 korún, jestli však vklad 1. augusta r. 1914. prevyšoval 2000 korún, môže žiadať 200 korún mesačne, ale najviac 10%-ov obnosu, ktorý 1. augusta r. 1914. mal uložený. Na daň a na splácanie štátnej požičky majiteľ vkladnej knižky bársjakú summu môže vyassignovať a môže žiadať vyplatenie celého vkladu, jestli dokáže, že musí zaplatiť takú dlžobu, ktorú nemožno odročiť. Verejné základiny, robotníkov poisťujúce pokladnice, banícke lády, mestá, obce a sirotské pokladnice svoj vklad, jestli to ôsmimi dňami vopred oznámia, dľa potreby bez každej podmienky môžu si vyňať.

*Assekuračné poplatky,* ktoré v smysle v marci r. 1914. vydaného nariadenia 1. júla 1915. ešte mohli byť odročené, nasledovne treba platiť: ktoré boli sročné do konca marca r. 1915., treba zaplatiť 30. septembra r. 1915., v apríli r. 1915. sročné 31. októbra r. 1915., v máji r. 1915. sročné 30. nov. r. 1915. a v júni a v júli r. 1915. sročné 31. decembra r. 1915.

*Ostatné dlžoby,* ktoré v smysle v marci tohto roku vydaného nariadenia 1. júla r. 1915. padly pod odročenie, spolu s úrokami po 1. august r. 1914. v troch čiastkach treba zaplatiť, a sice 15 % dlžoby v októbri r. 1915., 25 % v marci r. 1916. a ostatok v októbri r. 1916.

### Najvyššia cena pšeničnej a ražnej múky.

V záležitosti najvyššej ceny pšeničnej a ražnej múky a jej dôroby vláda vydala novšie dve nariadenia. Tieto nariadenia sú preto veľavýznamné z ohľadu národohospodárskeho, bo je nimi ustálená cena nového chleba.

Nariadenie, poťahujúce sa na vymletie zbožia, ustáfuje nasledovne: Z jedného hektolitra 75 kilovej pšenice možno vymleť 78 percentov, poťazne možno dorobiť nasledovné tri druhy pšeničnej múky. (Poznamenaj treba, že každý kilogram rozdielu vo váhe hektolitra fahá za sebou polpercentový rozdiel vo vymletí zo 78 percentového základu. Keď je hektoliter pšenice ku pr. 76 kilogrammov ľazký, tak o pol percenta viac múky možno vymleť a naopak.)

Fajnej, to jest jakosti predošlej nullovej múke zod-

povedajúcej múky na čisto možno namleť najvyšš 15 percentov z celej váhy zomleť sa majúcej pšenice.

Múky na varenie, ktorá neni černejšia ako predošlá múka č. 2., môže sa namleť ďalších 25 percentov z celej váhy somleť sa majúcej pšenice.

Múky na chlieb jedného druhu možno namleť toľko, aby s hor označenými druhami múky spolu daly 78 percentov celej váhy somleť sa majúcej pšenice.

Z raže, ktorej hektoliter váži 75 kilogrammov, po odtiahnutí jedného druhu otrúb a odpadkov, možno namleť 80 percentov múky jednakej jakosti.

Druhé nariadenie ustáľuje ceny múky. Najvyššie ceny vstúpily do života 25. júla a v nich sú zarátané aj trovy za odvezenie na stanicu. Rozumejú sa za metrický cent čistej váhy, bez vreca, na mieste prevzatia a za hotové. Za vrece možno žiadať ministrom obchodu ustálenú najvyššiu cenu. V páde požičania kúpnej ceny možno rátať vyše úradného úrokomeru ešte 2 parcenty úrokov.

V oravskej, liptovskej, turčianskej, trenčianskej, zvolenskej v šarišskej a spišskej stolici, v Baň. Štiavnici a Belej a v Budapešti najvyššia cena metr. centa fajnej múky na cesto ustálená je 78 korún, múky na varenie 60 korún, chlebovej 42 kor. 24 hal. a ražnej múky na 42 kor. 86 hal.

V prešporskej, nitrianskej, novohradskaj, hontianskej, ostrihomskej a tekovskej stolici najvyššia cena metr. centa fajnej múky na cesto je 77 kor. 50 hal., múky na varenie 59 kor. 50 hal., chlebovej múky 41 kor. 47 hal. a ražnej 42 kor. 24 hal. Najdrahšia bude múka vo Fiume a sice 78.50 kor.

Cena pšeničných a ražných otrúb ustálená je pre celú krajinu na 18 korún za metrický cent.

Uvedené ceny poťahujú sa len na obchod vo veľkom. V druhom predaji predavač môže rátať takú cenu, ktorá je nie nepomerne vyššia od úradne ustálenej ceny.

Nariadenie končí sa trestnou sankciou. Kto od uvedených cien drahsie ponúka alebo kúpi, či prostredne alebo bezprostredne, bude trestaný až po dva mesiace siahajúcim mohúcim zavretím a peňažným trestom až po 600 korún.

## CHYRNIK.

### Narodeniny jeho veličenstva kráľa na bojišti.

Vojsko napomáhajúci úrad na deň narodenia jeho veličenstva kráľa, na 18. augusta, bojujúcim vojakom chce poslať dary a cieľom prevedenia tohto svojho vznešeného úmyslu prosí podporu obetavého občerstva. Predovšetkým potrebné sú peniaze, aby Vojsko napomáhajúci úrad sám mohol kúpiť dary našim hrdinským bojujúcim vojakom. Úrad mimo peňazí vďačne prijme cigarety, cigaretový papier, cigary, dohán, cigarniky, ľazky, vačkové ručníky, uteráky, onuce, mydlo, sviece, knižky a sošity na čítanie, čokoládu, citronovú šťavu, limonádové prášky, harmoniky a podobné. Za

zásielku sa na pošte neplatí, jestli zasielateľ na balík napíše nasledovne: «Táborban levő katonák részére szánt szeretetedomány.» (Milodary pre vojakov na bojišti). Milodary z vidieka najpozdejšie 8. augusta majú dôjsť do Budapešti. Dary treba poslať na túto adresu: Hadsegélyző Hivatala Budapest, IV., Váci-u. 38. Peňažné zasielky takto treba adrešovať: Hadsegélyző hivatal főpénztára Budapest, V., Országház.

**Jeho veličenstva kráľa prehliadka nad vyznačenými dôstojníkmi.** V útorok, 27. júla, predpoludním jeho veličenstvo kráľ na dvore schönbrunnského kaštieľa prehliadol všetkých vo Viedni meškajúcich ranených a neranených dôstojníkov, ktorí počas vojny boli vyznačení. Medzi nimi bolo aj jedno oddelenie vo Viedni meškajúcich nemeckých dôstojníkov a mužstva.

**Z biskupstva spišského.** Jeho exelencia osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy, v svojom 11. obežnom liste nariadil, aby 8. augusta vo všetkých farských a rehoľníckych kostoloch diecese, vydržíavané boli válečné služby Božie. V ten deň s úctiplnou rozpomienkou na dediča trónu a jeho manželku, ktorí padli v obeť zlostmému útoku, duchovní držať majú príležitostné kázne, povzbudiac veriacich k vzdávaniu vďakov za doterajšie víťazstvá našich zbraní a k horlivej modlitbe o ďalšiu nebeskú pomoc. Z tej príležitosti spolu sriadit majú i sbierky k spomoženiu zmrazených vojakov. — Poprádsku faru dostal Ludvik Iletskó, farár v Lipt. Trnovec.

**Premena v košickom biskupskom dvore.** Osvietený pán biskup dr. Fischer Colbrie, na miesto Alexandra Heszkeho, ktorý je vymenovaný za úradníka nabožných základín, za biskupského obradníka vymenoval Michala Palyóho, farára šarišskej obce Koprivnica.

**Krajinský ablegát dr. Ján Zelenyák — táborový kňaz.** Dr. Ján Zelenyák, krajinský ablegát kresťanskej ľudovej strany, hlásil sa na válečnú službu a ako táborového kňaza prideliť ho na severné bojište. Ablegát už aj začal svoju službu, v tieto dni odcestoval na bojište k svojej označenej čate.

**Spišskí učitelia vo válečnej službe.** Zo spišskej stolice doteraz narukovalo 176 učiteľov k válečnej službe. Päť z nich zomrelo hrdinskou smrťou, štyria ako invalidi prišli domov, do zajatia upadlo, dotyčne zmizlo 19 učiteľov, štyria boli vyznačení medaillou hrdinskosti a viacerí povýšení boli za strážmajstrov. Na viacerých miestach kňazi vyučovali školské deti.

**Vojenské vyznačenie.** Jeho veličenstvo kráľ vyznačil podplukovníka grófa Sigismunda Csákyho s rádom železnej koruny tretej triedy s válečnou ozdobou. — Spišsko-belanský rodák Albert Hunfalvy, zástavník 82. pešieho pluku, pre svoju hrdinskosť na bojišti, dostal železný kríž. — Kézmarský rodák Rudolf Habern, strážmajster 67. pešieho pluku, pre svoje hrdinské chovanie sa pred nepriateľom, dostal striebornú medaillu hrdinskosti prvej triedy a Ján Kilián z toho istého pluku, dostal striebornú medaillu hrdinskosti druhej triedy.

**Budapešťiansky Katolícky Delnícky Kruh** usporiada púť pre slovenských veriacich na milostné miesto Mária Bešňo, púť bude trvať dva dni. Dňa 14. augusta o 6. hodine rano v Jozefovskom kostole bude svätá omša za pútnikov a po skončení sv. omše pohnú sa pútnici v mene Božom a na milostné miesto Mária Bešňo dorazia okolo 5. hodiny. Podvečer o 7. hodine pôjdu ku studničke s procesiou, kde sa Panna Maria zjavila, a budú vybavovať modlitby a spevy k úcte blahoslavenej Panny Marie a po skončení modlitby vrátia sa s procesiou nazpät do kostola. Na druhý deň ráno o 7. hodine bude veľká sv. omša za pútnikov so slovenským spevom, taktiež aj kážeň slovenská. Po skončení služieb Božích vrátia sa pútnici v mene Božom s procesiou do Budapešti a večer okolo 8. hodine dorazia do chrámu Jozefovského. Bratia a sestry v Kristu, súčasťnite sa čím vo valnejšom počte na tejto slávnosti Marianskej. Vodecom púte bude známy duchovný pán Dr. *Pavel Žižka*. Riaditelia púte zo správy Katolíckeho Delníckeho Kruhu: Ján Krajčí, Juraj Dérer, Vincenc Jonec, modleník.

**Táborský kňazský hlavný úrad** vyzýva nás, aby sme pre našich ranených vojakov poslali mu nepotrebované či zbytočné modlitebné knižky a dobrého čítania. Kto teda má také modlitebné knižky, ktoré nepotrebuje celkom, alebo knižičky a knižky s dobrým čítaním, nech ich obetuje pre našich vojakov, s tým tiež preukáže svoju lásku a vďaku oproti našim hrdinom, ktorí s oduševnenou bezsebeckosťou a pozdvihujúcim, plápolajúcim citom povinnosti svoju krv vyliievajú za nás. Baliky s darovanými modlitebnými knižkami a dobrým čítaním, ktoré táborový kňazský hlavný úrad do nemocníc našej monarchie a Nemecka poslal, počiatkom júna prevýšili už 100 m. centov. Podporujme i my, nakoľko môžeme, náš vojenský kňazský hlavný úrad v tejto vznešenej kresťanskej snahe lásky ku bližnému.

**Medailla hrdinstva.** Hlavné veliteľstvo armády za hrdinské chovanie sa pred nepriateľom, Emanuelovi Herczovi, strážmajstrov 9. honv. peš. pluku, udelilo striebornú medaillu hrdinstva druhej triedy. Ondrejovi Takácsovi, strážmajstrov 9. honv. peš. pluku a obecnému honvédovi Štefanovi Puskásovi ale bronzovú medaillu hrdinstva.

**V Rakúsku predávanie strovy postavili pod štátny dozor.** Neodôvodnené zdraženie strukovín rakúsku vládu primalo ku tomu, aby i tieto plodiny vradila medzi tie potravné články, predávanie ktorých je pod štátnym dozorom. Rakúska vláda svoje na obilie pofahujúce sa nariadenia teraz rozprestrela i na strukoviny, a síce na všetky druhy hrachu, šošovice a fazule. V Rakúsku tohoročnú úrodu a starú zásobu strukovín 1. augusta vláda sekvestrovala.

**Vyznačená zachrániteľka života.** Jeho veličenstvo kráľ baňsko-bystrickej obyvateľke Jolane Droppa na uznanie jej smelého a sebaobetavého držania sa počas zachránenia ľudského života postavením na kocku vlastného života, udelil striebornú záslužnú medaillu.

**Katastrofa výletnickej lode.** Dľa londýnskej zprávy na Michiganskom jazere pred mestom Chicagom minulý týždeň utonula výletnícka loď «Eastland», na ktorej v čas nešťastia bolo prinajmenej 2500 výletníkov. Dľa jednej zprávy zahynulo 300, dľa inej ale 1200 ženských a dietok. Počas tonutia lode — ako z Chicaga oznamujú — odohraly sa strašné výjavy. Výletníkom, ktorí v čas nešťastia boli na palube, podarilo sa zachytiť sa kraja lode a týchto tadiaľ plávajúce lode zachránili. Ale tí, ktorí boli v kabinách — zväčša ženy a dietky — nemali žiadneho výhľadu ku zachráneniu. Hasičia, ktorí mrtvoly povynášali z kabín, tieto mrtvoly našli na takých hromadách, jako vrecia v magazínoch. Z tohto sa uzatvára, že cestovatelia lode jeden druhého zadlávali, keď sa tiskli ku východu. Dľa výpovedí zachránených loď za päť minút utonula. Dosavádne vyšetovanie ustálilo, že mnohé ženské mali tvár doškriabanú a šaty rozdriapané. Z tohto sa dá uzatvárať, že topiaci sa strašne zápasili jeden s druhým, aby sa skôr dostali k východu. Katastrófu lode vysvetľujú tým, že sa všetci cestovatelia tiskli na jeden bok lode a druhý bok bol prázdny. Kapitáňa, dôstojníkov a kormidelníka lode zatkli. Jednotliví zamestnanci lode svedčia, že tým cieľom, aby sa čím viac ľudí spratalo na parník, z lode vypumpovali vodu, ktorá je tam potrebná čo ballast.

**Vyznačenie vojenského lekára.** Dr. Ivan Bodický, lekár pešieho pluku č. 66. na uznanie jeho zmužilého a sebaobetivého držania sa pred nepriateľom bol vyznačený medaillou «signum laudis».

**Od Rusov ukoristené železné vidly** s dvoma parohami sa zväčša už minuly. Objednávky na ukoristené vidly prijmu len do 15. augusta. Pri objednávke treba spomenúť, že ak by sa medzi časom zásoby objednaných vidál minula, aké vidly majú poslať namiesto objednanej jakosti.

**Požiare vo Spiši.** V Kamjonke 17. júla zhorelo 42 domov. Aj jedno malé dieťa našlo v plameňoch svoju smrť. — V Gerlachovciach udrel hrom do jedného domu a zabil starú vdovu menom Hervay. Následkom toho hromobitia zhorel dom, maštale a dve stodoly. V ohni zahynuly 2 kone, krava a ošípané. — V Levoči 16. júla v noci zhorela jedna stodola. — Pre Pohorelcov v Kolčove spišský výbor Spolku Červeného Križa odhlasoval 200 korún a v Harhove sossbieralo sa 118 korún. Do teraz sossbieralo sa milodarov 2694 korún. Uložania zdarma dajú drevo k vystaveniu.

**Z Vysokých Tatier.** 6. kúpeľná listina Tátraszép-laku vykazuje 305 a 13. listina Smokoviec 575 hostí.

**Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan». «Kresťan» už cez XXII. dvaadvadsať rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kresťan číta a predpláca len «Kresťana».**

## Mrtví a ranení.

(Pokračovanie.)

Všetci, pri ktorých nestojí poznámka «mrtvý», sú ranení.

Písmeny *ppl.* znamenajú peší pluk; *hp.*, honvédský pluk; *komp.*, je toľko ako kompánia; *lp.*, landsturmistický pluk; *jb.*, jágerský bataillon.

Z 26. spoločného pešieho pluku ostrihomského: Trubaček V. (Kremnica) 6./1. mkp., Turčan G. (Garammindszent), 9 †, Turčan M. (Ledény, Hont) 9 †, Turóczy Štefan 5 z., Tyaski Ján (Velséc, Tekov) 9, Udvardi Július (Hont) 5 z., Uhnák Andrej 5 z., Uhrin Jozef (Alsótárnok, Tekov) 10, Uhrinčát Daniel (Bakabánya, Hont) 3, Ungar Štefan (Kéménd, Hont) 3, Ulični Jozef (Csárad, Tekov) 5 z., Upják Ján (Kalászi, Hont) 6./1. marškompánia, Urbán Jozef (Bernece, Hont) 12 †, Urgela Andrej 5 z., Urminček Andrej (Garamlök, Tekov) 10, Vácskó (?) Tomáš (Kalacsna, Tekov) 2 †, Valent Jozef (Hull, Tekov) 6./1. marškompánia †, Valent Julius (Hull) 6./1. marškompánia †, Valentik Juraj (Baňská Štiavnica) 5 z., Varga Alexander (Dalmad, Hont) 2, Varga Gašpar (Feketekelecsény, Tekov) 9, Vékony Alexander (Garamvezekény, Tekov) 11 †, Veidlinger Edvard (Garamkövesd, Hont) 3, Velič Ján (Ipolynyék, Hont) 9 †, Viglaski Štefan (Nagyülés, Tekov) 11, ranený a zajatý, (bol oznámený ako ranený), Villant Rudolf jednoročný dobrovoľník tit. kaprál 6./1. marškompánia, Vincenz Štefan (Ipolypásztó, Hont) 1, Virág Juraj (Nemesoroszi, Tekov) 11, Viški Adam (Szokolya, Hont) 10, Vodnák Ján (Felsőhámor, Tekov) 2, Vojtek Peter (Garamkövesd, Hont) 11, Volf Imrich (Ujbánya, Tekov) 3, Vozár Pavel (Felsőtur, Hont) 10 †, Vörös Jozef (Ipolynyék, Hont) 6, Vrtyik Ignác (Kislócsa, Tekov) 3, Weisz Pavel (Felsőtóti, Tekov) 11, ranený a zajatý, Zahorec Jozef (Néved, Tekov) 6./1. marškompánia, Zatyik Koloman (Garamkövesd, Hont) 2 †, Zlejka Martin (Garamszentkereszt, Tekov) 9, Zolezev Lukáš (Inám, Hont) 10, Zsigmund Daniel (Ipolykeszi, Hont) 10, Zsitvay Elemér jednoročný dobrovoľník, tit. kaprál 6./1. marškompánia †. — Kmety Andrej pešiak (Szokolya, Hont) zajatý. Číslo pluku nie je udané.

Z 19. jágerského bataillona komárňanského: Leszkay Július kadet 5, Szőke Pavel zástavník 3, Wolf Fridrich zástavník 5, Adamovič Štefan 5, Anda Štefan 5, Andrejkovič Ján (Szentgyörgytelep) 3, Bajsek Rochus (Láb) 4 †, Bangó Adam 5, Bartakovič Pavel 5, Benkovič Ján 5, Bojnansky Peter (Nyitraudvarnok) 1, Bolešaski Vendelin 4, Botyázik Peter 4 z., Brichta Franc (Récse) 4, Chrapach Gabriel (Szentgyörgy) 1 z., Chrenko Štefan (Szentmihályur) 4, Capla Jozef (Vedrőd) 5, Čapuška Peter 5 †, Časni Ludvik (Érsekujvár) 4, Csejtei Štefan 4, Červenka Jozef 2 †, Dankelmajer Vincenc (Récse) 4, Dicha Anton (Pobedény) 1, Dubovszky Jozef 5, Farovich Peter 5 †, Fein Armin (Nagyszombat) 3, Fekete Imrich 4, Fisch Ferdinand 5,

Flora Pavel 3 †, Gašparik Štefan (Práznóc) 3, Gažo Štefan 5, Graffi Eugen oddiel so strojovými puškami †, Gürtler Vincenc (Privigyje) 4, Gyék Andrej 4 z., Hajdu Viktor 2, Haanusch Jozef 5, Hanusek Franc 1 †, Hegyi Jozef 5, Hestera Ján (Székelyfalva) 3, Hirschler Šimon (Dunaszerdahely) 3, Horňák Pavel 3, Horváth Anton 3 †, Horváth Július 4, Hrus Andrej (Laksárufalu) 3, Hudok Felix (Apátkolozs) 1, Janak Jozef (Rákfalu) 4, Kaplán Ján (Nyitraudvarnok) 1, Kasák Vendelin 5, Kerperl Michal (Vágszerdahely) 4, Kováč Alexander (Ivánka) 3 †, Kováč Martin (Gázlós) 2, Kováček Štefan (Felsőköröskény) 3, Kövesdi Štefan 3, Krajček Izidor 3, Kramarik Gašpar (Pöstyén) 3, Kuruc Ignác 5, Leginus Ján 1, Letenai Tomáš 5, Ligáč Michal (Csápor) 4, Mačko Vincenc 1 †, Major Štefan (Tardoskedd) 4 †, Malošek Pavel 4 z., Martinák Melichar (Vágujhely) 4 †, Martinschitz (?) jáger 4, Maťaško Štefan 5, Mihály Jozef (Bélapataka) 3, Mihály Štefan (Morvaőr) 3, Miklós Matej 2, Milo Ján (Felsőköröskény) 3, Musik Štefan 5 †, Navoj Andrej (Láz) 3, Novansky Ernest 5, Obuch Štefan (Verbó) 2, Ondrejčka August 2, Orth Andrej (Gajár) 4 z., Ötvös Ján 5, Pajerski Anton 4 z., Páncél Štefan 4 z., Pavlik Viktor (Máriavölgy) 1, Pelcman Pavel 4, Petrik Matúš 1 z., Plevka Karol (Tardoskedd) 3, Pollák Gabriel (Réce) 3, Račka Pavel (Tótdióš) 4, Richter Andrej (Privigyje) 3, Ridžik Jozef (Bánkaraszna) 4 z., Rojko Ján (Dolné Bzince) 3, Rojko Jozef 5, Rosenbaum Artur (Nyitraesehi) 2 †, Schmidl Ferdinand 4 z., Šebik Ján (Verebély) 1, Šinkec Viktor 5, Sós Eugen 3, Stari Jozef (Pozsonybeszterce) 2, Sečkar Franc (Széleskut) 3, Sedmak Ján (Sirák, Hont) 3, Slamena Koloman 1, Surovič Martin 5, Takács Ludvik (Nemeskajal) 5, Tomkovič Ján (Mázi) 2, Valach Ján (Verbóc) 3, Valachovič Ján 1, Valki Ján (Gerencsér, st. prešporská) 3, Vandák Ján 5, Vasó Michal 5 †, Viskupič Jozef 5.

Z 12. spoločného pešieho pluku komárňanského: Nemes Ján (Negyed) 3. náhr. komp., Novák Ján (Királyi) 3. náhr. komp., Odraško Jozef (Mocsonok) 1. náhr. komp., Oláh Štefan (Vágfarkasd) 1. náhr. komp., Ölvecki Štefan (Érsekújvár) 15, Ölvecki Ján 8, Ondriš Ján (Galgóc) 12, Opath Michal (Kalmárfalu) 3. náhr. komp., Opath Michal (Kovarc) 3. náhr. komp.

(Pokračovanie nasleduje.)

Privilegovaný a zákonom chránený  
prostriedok čistenia semena na siatie

„ANTISPORA - VITA“



Krajinské a zahraničné odborné auktority ustáhlly, že **Antispora-Vita**, ku čisteniu každého druhu semena na siatie, v prvom rade pšenice, v našej vlasti snetom stále ohrozovanej, je najspovednejší a preto v každom hospodárstve nevyhnutne potrebný prostriedok.

**Ratujte svoj majetok.**

Kolkej škode by ste predošli, keby ste svoje ošipané, husy, sliepky a vôbec celú hydinu prikrmovali, terajšej doby najlepšie osvedčeným krmným prachom

**Ninkotirinom.**

Od tohoto krmného prachu ošipané a hydina ostanú vždy zdravé a veľmi dobre sa vyvinujú; zarovnak aj malé telce, zriedatá a prasce rastú na vidom očí; krmné kusy ošipaných veľmi dobre žerú a na podiv tučnejú, nemocné kusy sa ale vyhečia. Zkachoviteným, zehadlým, zodraným koňom, podobne výborný liek je Ninkotirin a v mnohých nemociach aj rožnej liehve je veľmi prospešné. Ziačan hospodar nebude bez Ninkotirinu, keď ho raz vyproboval, bo niekoľko halierov zaň vydaných dožene a zachráni mu časom aj viacej sto korún. 1 kl. toho o veľmi osožného prachu stojí 1 kor. 40 hl. Najlepšie je naraz 5 kl. objednať. Dostať ho vo Vrbovom (Nyitram) u Kupeca Jozefa Kubala.



**Makulatura papier**

(starých novin papier veľmi hodí sa k zabaleniu bársjakých predmetov) metr. cent po 8 K k dostaniu u vydavateľstva.



**Pytajte si**



zdarma a franko môj hlavný ceník opatrený so 4000 vyobrazeniami hodín, zlatého a strieborného tovaru, hudobných nástrojov taktier tovaru z ocele a kože, ako aj rôznych toaletných a iných v domácnosti potrebných článkov, zbrane atď.

**Prvá dielňa hodín Ján Konrad**

c. a k. dvorný zásielca  
Brüx číslo 717. (Čechy.)  
Nicklové-Roskopf hodinky K 3.90; 4.20; 5.—  
Strieborné hodinky K 8.40.  
Nicklový budiček K 2.90.  
Budiček s duplovaným zvonkom K 4.—

Zasielanie s poštovou dobierkou. Žiadne risiko. Zámena povolená alebo návrat penazi.

**IDEAL domový stroj šrotovania.**

Kupotrebeniu pri každom druhu obilia

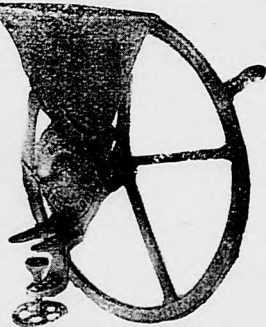
„Ideal“ stroj šrotovania, najdokonalejšie možno regulovať, preto na ňom každého obilia zrná: kukuricu, jačmeň, pšenicu a koreniny od najhrubšieho do najtiahnejšieho šrotovať možno. Spomenutý stroj nevyhnutne potrebný je hospodárom na pustách bydliaim pri dochovávaní hydiny, ošipaných a inej domácej liehvy. **Cena 18.50 korún.**

Zadováženie si tohoto stroja veľmi k odporúčaniu je každému hospodárovi. Početné listy poďakovania zo všetkých strán krajiny.

Veľký obrázkový ceník posielame zdarma.

K dostaniu: vo veľkom obchodnom dome kôš a železného tovaru

**JOZEF MAROSI a SYN ESZTERGOM 15.**



Oznamy prijíma administracia

**K R E Š T A N**

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.